

Bildningsförvaltningen
Niklas Nordahl, 0225-34286
niklas.nordahl@hedemora.se

Datum
2020-11-04

Remissvar Utredningen om planering och dimensionering av komvux och gymnasieskola. Dnr U2020/03826/GV

Förslag till beslut

Att anta förvaltningens förslag till remissvar som sitt eget och insända förslaget till utbildningsdepartementet samt för delgivning till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Hedemora kommun har fått förfrågan om att vara remissinstans för utredningen om planering och dimensionering av komvux och gymnasieskola.

Beskrivning av ärendet

Hedemora kommun har fått förfrågan om att vara remissinstans på betänkande om utredning om planering och dimensionering av komvux och gymnasieskola.

Remissinstansernas synpunkter

Hedemora kommun förstår till fullo problematiken gällande planering och dimensionering av gymnasieskolan och komvux. Många gånger är det skilda saker när man diskuterar vad eleverna önskar gå, vad föräldrar tycker att elever ska gå och vad näringslivet efterfrågar att eleverna ska gå. Vikten av att elever gör medvetna val är central dels för att minska avhopp och dels för att minska tiden i utbildning under livet samt för att fylla arbetsmarknadens behov.

Hedemora kommun anser att arbetet med Studie och Yrkesvägledning i grundskola, gymnasieskola och komvux är av stor vikt dels för att medvetandegöra om möjliga val och konsekvenser av detta och för att kompensera för socioekonomiska skillnader som kan påverka elevernas val. En utmaning som är värd att påpeka är även hur huvudmän arbetar för att tillgängliggöra studie och yrkesvägledning för fler barn och vuxna. Här

fyller förslaget om regionala branschråd ett syfte även om vi i enskilda kommuner också behöver arbeta med ett lokalt branschråd.

Hedemora kommuns synpunkter kring utredningens förslag gällande förändringar i gymnasieskolan

Hedemora kommun anser att det är av stor vikt att en diskussion kan föras inom samverkansområdet om justeringar av utbildningsplatser. Om antalet platser justeras bör det ekonomiskt vara mer fördelaktigt att minska antalet platser på en enhet mot för att minska antalet platser hos samtliga aktörer som har utbildningen. Det är kostsamt att bedriva undervisning i grupper som ej har tillräckligt elevunderlag och därför bör det vara mer fördelaktigt att lägga ner utbildningen hos en aktör än att minska hos flera. Utmaningen är dock hos vem neddragningen skall göras inom samverkansområdet speciellt om det ingår fristående huvudmän i samverkansområdet.

Hänsyn vid dimensioneringen bör även tas till möjligheter att samläsning mellan olika program i gymnasieskolan samt mellan gymnasieskola och komvux vilket i varje fall i vår kommun är en förutsättning för ett varierat utbud som ej blir för kostsamt.

En fråga värt att tänka vidare kring är vad som är behov i området av utbildningsplatser. Hedemora kommun har många gånger en utflyttning efter gymnasieåldern mot framförallt större städer, frågan då är hur man i regionen bedömer behovet, ska man förutsätta att alla elever stannar kvar eller ska man erbjuda utbildning för att fylla behov i andra regioner?

En gemensam antagningsorganisation tror vi är en framgångsfaktor, en utmaning kan dock vara att varje enskild huvudman själv beslutar om antagningen. Det vi kan se tecken på är att det finns mer populära utbildningar som drar elever med högre meritvärde vilket ger skolan en lättare grupp att arbeta med och som troligtvis når högre resultat än den skolan som ej fyller sina platser fullt ut. De skolor som ej fyller samtliga platser är många gånger hemkommunens skolor, framförallt i den mindre kommunen. Denna skola får arbeta med en större bredd av elevunderlag där elever med lägre förkunskaper kommer in på utbildningen då konkurrensen är mindre, många gånger fylls även de sista platserna upp med exempelvis IMV elever. Detta ställer större krav på pedagoger och kräver många gånger extra resurser. Att ha mer utmanade grupper som kräver mer resurser genererar en dyrare programkostnad i hemkommunen vilket ligger till grund för den interkommunala ersättningen som de mer attraktiva skolorna får del av. Här kan förslaget om ett kompensatoriskt schablonbelopp hjälpa till att jämna ut skillnader. Frågan är hur man praktiskt kan minska segregationen i gymnasieskolan när man som i vårt fall har långt mellan skolorna i regionen och många elever ej vill resa.

Hedemora kommun ser positivt på att skolinspektionen vid prövning av ansökningar om nya godkännanden att starta utbildning från enskilda huvudmän även ska ta hänsyn till arbetsmarknadens behov. Om hänsyn ej tas till den samlade utbildningskapaciteten i samverkansområdet resulterar det i att andra enheter står med halvfylla klasser eller måste lägga ner utbildningar vilket är kostnadsdrivande.

Hedemora kommun ser även positivt på att CSN kan överta ansvaret för inackorderingstillägg för att få en likvärdighet i bedömningen då det idag kan se olika ut beroende på vilken hemkommun eleven har.

Hedemora kommuns synpunkter kring utredningens förslag gällande förändringar inom komvux.

I förordningen (2016:937) 20 § står det att minst tre kommuner ska samverka. Detta görs i Dalarna via Dalawux. Hedemora kommun tror att en utökad samverkan gällande komvux är viktig för att bredda utbudet till medborgaren och en ökad rörlighet mellan kommuner för att tillgodose utbildningsbehovet.

Enligt 6.1.2 ska Kommuner samverka för ett ändamålsenligt utbud. Utifrån det som betänkandet föreslår ska det finnas lagkrav på samverkan. Hedemora kommun ställer sig tveksam till sådana lagkrav som kan leda till negativa konsekvenser gällande frågan om den enskilda kommunens intressen. Hedemora kommun ser positivt på en ökad samverkan mellan kommuner men det är viktigt att avtalssamverkan betänkandet föreslår ska vara en möjlighet för kommuner och inte ett lagkrav i form av skyldighet. Vi vill poängtera att konsekvenserna av samverkan skiljer sig mellan gymnasieskolan och vuxenutbildningen för enskilda kommuner då vi i gymnasieskolan är skyldiga att ersätta andra utbildningsaktörer utan att själv påverka var eleven ska gå vilket vi idag kan inom vuxenutbildningen.

Enligt betänkandet 2020:33 s. 932 ska Skolverket ”besluta om regionala ramar för utbudet av gymnasieskolans utbildningar och all sammanhållen yrkesutbildning i komvux. Myndighetens beslut om ramar ska baseras på analyser av elevers efterfrågan och behov samt arbetsmarknadens behov. Besluten ska föregås av en dialog med huvudmännen.” Här är det viktigt att ta hänsyn till vikten av att komvux behöver vara flexibel. Det är också viktigt att undersöka olika risker med att centralisera vissa funktioner så att komvux inte drabbas av en reducerad flexibilitet.

Hedemora kommun ser positivt på regionala branschråd för att diskutera mer övergripande behov och dimensionering. Hedemora kommun betonar att lokala branschråd ska spela en stor roll. Det är en viktig fråga eftersom enskilda kommunens lokala behov behöver tas hänsyn till och det kräver att det ska finnas rimliga flexibilitetsmöjligheter för varje kommun.

Enligt betänkandet 2020:33 s. 577 ska kommuner och huvudmän för utbildning få lämna synpunkter innan Skolverket beslutar om ramar. Hedemora kommun betonar vikten av det långsiktiga perspektivet i planeringen betänkandet hänvisar till. Hedemora kommun ser att frågan om hur kommuner och huvudmän för utbildning kommer att påverkas av att Skolverket beslutar om ramar behöver utredas vidare. Att få lämna synpunkter innan Skolverket fattar beslut om ramar är positivt men frågan här är vilka riskfaktorer kan aktualiseras när det är Skolverket som ska fatta beslut om ramar och hur konkurrensen och intressen kommer att spela en negativ roll i en sådan process.

Under rubriken Kompetensförsörjning 8.2.2 står att ” En förbättrad strategisk planering av både gymnasieskolan och vuxenutbildningen kommer också bidra till en bättre helhetssyn på den regionala kompetensförsörjningen”. Hedemora kommun ser positivt på att etablera och förstärka en helhetssyn på den regionala kompetensförsörjningen. Det Hedemora kommun ser som en

trolig konsekvens av centralreglerad dimensionering av utbildningsutbudet är att möjligheter kopplat till frågan om att kunna flexibelt och snabbt anpassa och ställa om yrkesvux baserat på lokala omständigheter kan försämrats.

Övriga kommentarer/synpunkter

En viktig aspekt som Hedemora kommun anser otillräckligt undersökt är hur medborgarnas relation till beslutsfattandet i frågor betänkandet handlar om kommer att påverkas. Det finns en risk att avståndet mellan medborgarna och beslutfattare blir större.

Hedemora kommun ser även att frågan om ökade resursbehov och kostnader och hur de ska finansieras behöver förtydligas.

Christina Lundgren
Ordförande Bildningsnämnden

Niklas Nordahl
Tf förvaltningschef/skolchef